

aldeles decideret tager specielt Sigte paa en ensidig intellektuel Uddannelse.

Det højere Skolevæsen har siden Kromans Bog gennemgaaet forskellige Reformer, men Helhedspræget er i Virkeligheden det samme. Og der har som bekendt i den sidste Tid — det vil være i alt Fald den højtærede Minister bekendt — været stærke Bestræbelser fremme for at sekularisere denne Skole helt. Jeg kan trods de trøstende Ord og det, der blev udtalt af det ærede Medlem fra Højrup (Johs. Fog-Petersen), ingenlunde erkende, at Faren for det øvrige Skolevæsen ikke er lige saa stærkt fremme i Øjeblikket. Men jeg vil paa den anden Side sige, at det er meget vanskeligt netop i Øjeblikket, som Forholdene staar, at ville forsøge paa noget i Retning af en grundig Reform af hele vor Skoles pædagogiske Karakter, naar man ikke, som det hverken er Tilfældet for den lærde Skole eller for den øvrige Skole, samtidig er i Stand til at pege paa et Fag eller et Præg af Skolen, som er i Stand til at sikre os, at Skolen bliver i virkelig pædagogisk Henseende karakterdannende og kan udvikle Personlighedslivet hos de unge — naar man gaar bort fra den religiøse Paavirkning.

Man vil vide, at i vort Fædreland staar det, trods det mægtig store Frafald, der er sket i de senere Menneskealdre med Hensyn til det religiøse Liv, og trods den store Ligegyldighed, der findes hos mange, saaledes, at man uden Overdrivelse kan sige, at Folkets Majoritet endnu ser med fuld Klarhed paa dette Spørgsmaal vedrørende Skolen saaledes, at Skolen bør være en kristen Skole, og at man holder fast ved, at der her er givet et Midtpunkt, som man ikke vil undvære, og som maa præge Skolen. Jeg maa gøre opmærksom paa, at naar jeg taler om „en kristen Skole“, mener jeg selvfølgelig ikke en Skole, hvor der blot er Mulighed for at give Undervisning nogle Timer i Religion paa mere eller mindre udmærket Maade, men jeg mener — og der kan jeg sige det samme som Professor Frederik Nielsen i sin Tid udtalte — at det, om en Skole er kristelig, beror ikke paa, om der undervises i Religion, men paa hele den Aand, der gennemtrænger den. Jeg er ganske sikker paa, at den overvejende Del af vort Folk stadig ønsker, at Skolen bæres af et saadant kristeligt Præg. Jeg kan ikke se rettere, end at, som Forholdene er netop nu, hvor vi staar overfor en uhyre débacle, en saa uhyre Fallit for den humane Kultur, som disse Krigsaar har vist os, vil det være i højeste Grad

farligt, om det danske Folk gik over til Eksperimenter med Hensyn til en Grundomdannelse af Skolen, som i Virkeligheden gav Skolen en anden Karakter end den, hvorpaa den hidtil har hvilet. Men naar jeg mener, at man ikke kommer udenom i alt Fald en stærk Dissens mellem forskellige Retninger indenfor vort Folk netop med Hensyn til det pædagogiske Grundspørgsmaal, forekommer det mig, at man med al god Grund kan sige, at Tidspunktet ikke er inde til en saa omfattende Opgaves Optagelse som den, man her har peget paa. Det forekommer mig, at der ogsaa er al god Grund til at vente paa de Resultater i pædagogisk Henseende, som de Lande, der har staaet i den store Krig, kommer til, og se, hvorledes de vil afslutte den Kulturdébacle, de har oplevet, og hvilke Erfaringer de har draget deraf.

Det ærede Medlem fra Højrup sagde, at vi staar i en ny Tid. Det forekommer mig dog snarere, at vi staar i en Tid, hvor det, vi hidtil har bygget paa, paa mange Maader er ramlet sammen, og hvor det gælder at famle sig frem og se sig om, hvad man kan bygge den ny Tid op paa. En saadan Tid er ikke skikket til at foretage Grundreformer, der afgjort forrykker det hele. Specielt for Danmarks Vedkommende maa jeg ogsaa pege paa dette, at saa længe der ikke er givet et tydeligt Svar paa Spørgsmaalet om Forholdet mellem Stat og Kirke, saa længe den danske Menighed trues, hvad jeg vil holde fast ved, ved det Program, det radikale Parti har opstillet i kirkelig Henseende, og som i alt Fald en stor Del af vort Folk betragter som ruinerende for vort Kirkeliv, saa længe maa den kristne Menighed i vort Land nære den største Betænkelighed ved at indlade sig paa Fornyelser med Hensyn til vor Skole paa de Omraader, hvor Skolen berører Kirken. Man kan ikke komme udenom, at denne Kommission vil komme til at berøre en Række Spørgsmaal, der er af vital Interesse for den danske Folkekirke. Og jeg maa sige, at det forbavser mig i højeste Grad, at der ikke har lydt et Ord i Dag om, at den danske Kirke som saadan bør have Indflydelse paa den Kommission, der her skal nedsættes. Ikke et Ord mælted der herom af den højtærede Undervisningsminister, og der er ikke af de andre, som har omtalt Kommissionen, nævnt noget om den Betydning, som den foreliggende Sag har for vor Kirke, eller om den Ret, som selvfølgelig Kirken har til ogsaa at komme til Orde i denne Kommission.

Jeg tænker ikke her paa det ret under-